การวิจัยกับบทบาทที่เปลี่ยนไปของบรรณารักษ์ยุคดิจิทัล

ธมลวรรณ ขุนไพชิต*

ในปัจจุบันความรู้ในศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ หรือในด้านวิชาชีพต่าง ๆ ได้มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ก็คือ การศึกษาค้นคว้าวิจัยอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การวิจัยช่วยให้มนุษย์ได้ค้นพบองค์ความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น เพราะการวิจัยคือหัวใจของการพัฒนา ทั้งพัฒนาตน พัฒนาคน พัฒนางาน และพัฒนาองค์กร คำว่าวิจัย ตรงกับภาษาอังกฤษ ว่า Research มีรากศัพท์เดิมมาจากภาษาฝรั่งเศสคำว่า Re + Cerchier ซึ่งมีความหมายว่า การค้นซ้ำ เป็นการค้นหาคำตอบเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น การวิจัยเป็นกระบวนการค้นคว้าและพัฒนาองค์ความรู้ที่มีระบบแบบแผนตามแนวทางของวิธีการทางวิทยาศาสตร์ การวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญของการเรียนรู้ การสร้างความรู้ การสร้างศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถในฐานะเป็นทุนทางปัญญา

วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก อันเกิดจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทำให้โลกก้าวเข้าสู่สังคมยุคดิจิทัล เกิดการปรับเปลี่ยนในวิชาชีพและบทบาทอย่างกว้างขวาง โดยมีการวิจัยเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาวิชาชีพให้ก้าวหน้าและยั่งยืน การเปลี่ยนแปลงในสังคมและการปรับกระบวนทัศน์ในวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ทำให้บรรณารักษ์จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทความรู้ ความสามารถให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะบทบาทและศักยภาพทางด้านการวิจัย ทั้งในฐานะผู้บริการการวิจัย ผู้ใช้ผลการวิจัย ผู้สอนการวิจัยและนักวิจัย อันจะช่วยส่งเสริมความสำคัญบทบาทและสถานภาพของบรรณารักษ์และวิชาชีพในชุมชนบริการ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้

1. การปรับเปลี่ยนบทบาทของบรรณารักษ์

บรรณารักษ์ได้พัฒนาบทบาทในงานห้องสมุดและงานสารสนเทศมาอย่างต่อเนื่องเริ่มจากยุคเริ่มต้นที่เน้นบทบาทของผู้อนุรักษ์ ผู้เก็บรักษา มาสู่บทบาทใหม่ที่กว้างขวางและหลากหลายขึ้น มีคำใหม่ ๆ

*บรรณารักษ์ งานวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ทรัพยากรสารสนเทศ ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง

เกิดขึ้นพร้อมกับการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในวิชาชีพและการก้าวเข้าสู่สังคมดิจิทัล ซึ่งแสดงถึงบทบาทใหม่ที่หลากหลายของบรรณารักษ์ เช่น ผู้จัดการสารสนเทศ (Information management) ทำหน้าที่บริหารจัดการสารสนเทศ ตัวกลางสารสนเทศ (Information intermediaries) เป็นสื่อกลางระหว่างผู้ใช้กับสารสนเทศ และประสานเชื่อมโยงกับกลุ่มบุคคลและสถาบัน ผู้เอื้ออำนวยความรู้ (Knowledge facilitator) เป็นผู้สนับสนุน ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งความรู้ นักวิจัยปฏิบัติการ (Practitioner researcher) เป็นนักวิจัยในงานเพื่อการเรียนรู้และนำผลการวิจัยมาใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนางาน ผู้ผลิตคู่มือ (Guidebook publisher) เป็นผู้ผลิตคู่มือ เพื่อการเข้าถึงและค้นคืนสารสนเทศแทนจากบทบาทเดิมที่เป็นผู้จัดหมวดหมู่ ทำรายการ ทำดัชนี เป็นต้น

บรรณารักษ์ เป็นการบูรณาการบทบาทของกลุ่มบุคคลหลายสาขาวิชา ทั้งวิชาการและวิชาชีพ ดังนี้

1. นักบริหาร งานสารสนเทศเกี่ยวข้องกับการบริหาร การจัดการข้อมูลข่าวสาร ทรัพยากรสารสนเทศ

2. นักพัฒนา งานสารสนเทศอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล การพัฒนาปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง

3. นักการศึกษา ครอบคลุมบทบาทของนักวิชาการและผู้สอน

4. นักการสื่อสาร บรรณารักษ์ควรมีบทบาทในฐานะนักเขียนและนักพูด มีความรู้ ความสามารถในการนำเสนอ

5. นักเทคโนโลยีสารสนเทศ มีบทบาทในการวางแผน และประยุกต์ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในงานสารสนเทศ รวมทั้งการจัดระบบสำนักงานอัตโนมัติ

6. นักประชาสัมพันธ์ การบอกกล่าวให้ผู้ใช้หรือกลุ่มเป้าหมายและผู้สนใจ ได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร

7. นักการตลาด บทบาทในด้านการตลาด ครอบคลุมการบริหารจัดการองค์กรเชิงรุก โดยใช้กลยุทธ์การตลาด

8. นักวิจัย ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาขององค์กร และวิชาชีพ

9. นักบริการ บรรณารักษ์ควรมีความรู้และทักษะในการบริการ มีจิตวิญญาณและจิตสำนึกของผู้ให้บริการและมีจรรยาบรรณวิชาชีพ

10. นักอนุรักษ์ ห้องสมุดมีบทบาทในการอนุรักษ์และสงวนรักษา บรรณารักษ์จึงควรรู้คุณค่าและมีบทบาทในการเลือกสรรกลั่นกรองและรักษาภูมิปัญญาอันเป็นมรดกของชุมชนและสังคม

2. บรรณารักษ์ในฐานะผู้ให้บริการการวิจัย

ห้องสมุดเป็นแหล่งบริการและเผยแพร่งานวิจัย เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนภารกิจการวิจัยของสถาบัน บทบาทของบรรณารักษ์ในฐานะผู้ให้บริการการวิจัยครอบคลุมกระบวนการทางวิชาชีพซึ่งมีบทบาทดังนี้

2.1 การจัดหางานวิจัย และให้คำปรึกษาในการใช้งานวิจัย

2.2 การวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่งานวิจัย

2.3 การพัฒนาฐานข้อมูลงานวิจัย

2.4 การพัฒนาเครื่องมือเพื่อช่วยให้ผู้ใช้บริการเข้าถึงงานวิจัยได้ง่ายและรวดเร็ว เช่น บรรณานุกรม ดัชนีและสาระสังเขป

2.5 การจัดเก็บและค้นคืน

2.6 การให้บริการและเผยแพร่งานวิจัย จัดทำรายชื่อนักวิจัย นักวิชาการในสาขาต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย

2.7 การจัดเตรียมข้อมูลสนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยอย่างต่อเนื่อง

2.8 การบริการช่วยการค้นคว้าและตอบคำถามเกี่ยวกับงานวิจัย ให้คำปรึกษาและชี้แนะแหล่งงานวิจัย

2.9 จัดทำเว็บไซต์เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลงานวิจัยที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้บริการ

บรรณารักษ์ในฐานะผู้ให้บริการเน้นการเป็นตัวกลางระหว่างผู้ใช้กับงานวิจัยการเป็นผู้เชื่อมโยงเครือข่ายนักวิจัย เป็นผู้สื่อสารงานวิจัยและกระจายผลการวิจัยไปสู่ผู้ใช้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การปรับแต่งสารสนเทศ การสังเคราะห์ความรู้จากผลการวิจัย โดยบรรณารักษ์จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ แหล่งทรัพยากรสารสนเทศ แหล่งบริการสารสนเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ รวมทั้งความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการวิจัยและกระบวนการวิจัย โดยมีเป้าหมาย คือ การบริการอย่างมีประสิทธิภาพแก่นักวิจัยและผู้สนใจการวิจัย

3. บรรณารักษ์ในฐานะผู้ใช้ผลการวิจัย

การวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการบริหารจัดการ การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา ปรับปรุง พัฒนางานและการดำเนินงานขององค์กร บรรณารักษ์ในฐานะผู้ใช้ผลการวิจัย เกี่ยวข้องกับการอ่านงานวิจัยและนำผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องไปใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยครอบคลุมทั้งงานวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ และงานวิจัยในศาสตร์แขนงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่เกี่ยวข้องโดยตรงและโดยทางอ้อม ทั้งนี้บรรณารักษ์โดยเฉพาะผู้บริหารจำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัย ติดตามอ่านงานวิจัย มีความรู้ความสามารถในการประเมินคุณค่างานวิจัย ตลอดจนสามารถวิเคราะห์บริบทของงานวิจัยนั้น ๆ กับองค์กรหรือสถานการณ์จะนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมและอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม

4. บรรณารักษ์ในฐานะผู้สอนหรือผู้ร่วมสอนการวิจัย

บทบาทในด้านการสอน เป็นบทบาทที่สำคัญและเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทของบรรณารักษ์ที่สำคัญที่สุด บทบาทนี้ขยายกว้างขึ้นในสังคมการเรียนรู้ซึ่งให้ความสำคัญต่อการแสวงหาความรู้ ความ

จริง และการเรียนรู้โดยกระบวนการวิจัย

4.1 บรรณารักษ์มีบทบาทในการสอนผู้ใช้ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- เทคนิคการสืบค้นข้อมูล
- การใช้ห้องสมุด
- การค้นคว้าและเขียนรายงาน
- การอ้างอิงและบรรณานุกรม
- การรู้สารสนเทศ ซึ่งเป็นความรู้และทักษะเบื้องต้นที่จำเป็นในการดำเนินการวิจัย

4.2 บรรณารักษ์เป็นผู้เอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้และมีส่วนร่วมกับผู้สอนในกระบวนการเรียนรู้ซึ่งเน้นการเรียนการสอนแบบอิงการวิจัย อิงแหล่งวิทยาการและอิงปัญหา การสอนของบรรณารักษ์มีหลากหลายรูปแบบ เช่น

- การปฐมนิเทศ
- การแนะนำเป็นรายบุคคล
- การบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า เอกสาร คู่มือ หรือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะซีดีรอมและเว็บไซต์ให้ศึกษาด้วยตนเอง

กรณีที่ห้องสมุดสังกัดสถาบันการศึกษา อาจมีบทบาทในการสอนเป็นรายวิชาอย่างเป็นทางการ เป็นผู้สอนหรือผู้ร่วมสอนการวิจัยกับอาจารย์ประจำวิชาหรือร่วมวางแผนการเรียนการสอน เป็นผู้เตรียมแหล่งวิทยาการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนการวิจัย

4.3 บรรณารักษ์มีบทบาทสำคัญในการสอนกระบวนการวิจัย โดยเน้น

- การแนะนำให้รู้จักและใช้ประโยชน์จากแหล่งวิทยาการที่เกี่ยวข้อง
- การสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลต่าง ๆ
- การปริทัศน์เอกสารและการวิจัย
- การวิจัยเอกสารหรือการวิจัยห้องสมุด

ดังนั้นบรรณารักษ์จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในด้านการวิจัยและการสอนหรือการถ่ายทอดแก่ผู้อื่นด้วย

5. บรรณารักษ์ในฐานะนักวิจัย

บทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่งของบรรณารักษ์ ซึ่งส่งเสริมให้มีสถานภาพทางวิชาชีพที่โดดเด่น คือ บทบาทของนักวิจัย บรรณารักษ์เป็นนักวิจัยปฏิบัติการ กล่าวคือ บรรณารักษ์เป็นผู้ที่แก้ปัญหาในงานโดยไม่ได้ใช้แต่เพียงความรู้หรือประสบการณ์ที่ไม่เป็นทางการ แต่ใช้วิธีการและกระบวนการวิจัยอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้ข้อสรุป ความเข้าใจที่ชัดเจนเพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนางาน บรรณารักษ์ในฐานะนักวิจัยโดยทั่วไปเกี่ยวข้องกับการวิจัยต่าง ๆ ดังนี้

5.1 การวิจัยในงานประจำ หลักการสำคัญ คือ จะต้องเอาการพัฒนา คือหารูปแบบการทำงานที่ดีกว่าเดิมเป็นตัวตั้ง เอาการวิจัยเพื่อตอบคำถามวิจัยที่ชัดเจนเป็นตัวตาม งานประจำที่ทำอยู่ทุกวันสามารถนำมาใช้เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับวางแผนวิจัยเปรียบเทียบระหว่างวิธีการที่ใช้กันอยู่เดิมกับวิธีใหม่ที่คิดขึ้น

5.2 การวิจัยสถาบัน หรือการวิจัยทางการบริหาร มีลักษณะสำคัญคือ

- เป็นการศึกษาตนเอง ตามความต้องการของสถาบันและครอบคลุมทุกเรื่องของสถาบัน
- มีวัตถุประสงค์สำคัญ คือเพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผล การดำเนินงานของสถาบันตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนด โดยมุ่งเน้นประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร
- เพื่อให้ข้อมูลเชิงประจักษ์ สนับสนุนการวางแผน การกำหนดนโยบายการปรับปรุงพัฒนางานและการตัดสินใจของผู้บริหาร
- คณะวิจัยเป็นบุคลากรของสถาบัน โดยมีการทำงานเป็นทีม
- การนำเสนอมีหลากหลายรูปแบบ โดยเน้นความกะทัดรัด ชัดเจน
- การวิจัยสถาบันมุ่งเน้นการนำผลไปสู่การปฏิบัติ มีลักษณะเฉพาะไม่เหมาะกับการ

5.3 การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นการวิจัยโดยผู้ปฏิบัติงาน เริ่มต้นด้วยปัญหาที่ผู้วิจัยต้องการหาคำตอบและจบลงด้วยคำตอบอันเป็นแนวทางแก้ปัญหา

5.4 การวิจัยประเมินผล เป็นการตัดสินคุณค่า ระดับความสำคัญของการดำเนินงาน ความคุ้มค่า ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล หรือผลสัมฤทธิ์ จุดเด่น จุดด้อยของงาน โครงการ กิจกรรม บริการและทรัพยากรต่าง ๆ ของสถาบัน การวิจัยประเมินผลทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ โดยทั่วไปมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน ประเมินค่าใช้จ่ายกับประสิทธิผลค่าใช้จ่ายกับผลตอบแทน ผลกระทบและการประเมินบุคลากรและองค์กร

5.5 การวิจัยอนาคต ได้รับความสนใจและความสำคัญ ในฐานะเป็นเครื่องมือทำนายพยากรณ์หรือคาดการณ์อนาคต ทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ ทั้งที่เป็นโอกาสและสิ่งคุกคาม ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การตัดสินใจและการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาองค์กรได้อย่างเหมาะสมที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต จุดมุ่งหมายหลักของการวิจัยอนาคต อยู่ที่การสำรวจและศึกษาแนวโน้มที่เป็นไปได้หรือน่าจะเป็นไปได้ในเรื่องที่ศึกษาให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ เพื่อหาทางทำให้แนวโน้มที่พึงประสงค์เกิดขึ้นและป้องกันหรือขจัดแนวโน้มที่ไม่พึงประสงค์ให้หมดไปหรือหาทางที่จะเผชิญกับแนวโน้มที่ไม่พึงประสงค์นั้น ถ้าหากว่าสิ่งนั้นจะเกิดขึ้นจริงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เทคนิคการวิจัยอนาคตที่นิยมใช้แพร่หลายคือเทคนิคเดลฟาย เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) เป็นเทคนิควิธีการวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้การศึกษาปัญหาร่วมสมัยและปัญหาในอนาคตที่เน้นความคิดเห็นและการตัดสินของผู้เชี่ยวชาญเป็นหลัก แม้ว่าจะมีการนำการวิเคราะห์เชิงปริมาณแบบง่าย ๆ มาใช้สรุปในแต่ละขั้นตอน (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และกรรณิการ์ สุขเกษม, 2547 : 298)

6. ลักษณะหน้าที่ความรับผิดชอบของบรรณารักษ์ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

งานบรรณารักษ์เป็นงานที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางวิชาการหลายด้าน ทั้งในศาสตร์และวิชาชีพโดยตรงและศาสตร์ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะด้านการวิจัย การวิจัยเป็นลักษณะงานที่สำคัญประการหนึ่งของบรรณารักษ์ บรรณารักษ์มีบทบาท หน้าที่และปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการวิจัย อันประกอบด้วย

6.1 การวิจัยเพื่อการวางระบบและพัฒนาห้องสมุด

6.2 การติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน

6.3 การประเมินประสิทธิภาพของงานการวิจัยเพื่อพัฒนางานเทคนิคสารนิเทศ

6.4 การศึกษาวิเคราะห์ความต้องการความสามารถ ในการเรียนรู้ของประชากรกลุ่มเป้าหมาย

6.5 การวิเคราะห์วิจัย และพัฒนา หรือการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง ที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญระดับสูง

6.6 การพัฒนางานในหน้าที่และงานเฉพาะทาง และ/หรือแก้ไขปัญหาวิชาการหรือวิชาชีพที่มีความยุ่งยากและมีขอบเขตกว้างขวาง

ลักษณะงานดังกล่าวเป็นงานที่ต้องทำการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือวิจัย และงานเชิงพัฒนาระบบหรือมาตรฐานของงาน งานพัฒนาทฤษฎี หลักการ ความรู้ใหม่ ซึ่งต้องมีการวิจัยเกี่ยวกับงานเฉพาะด้านและนำมาประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ

7. การพัฒนาความรู้ ความสามารถด้านการวิจัยของบรรณารักษ์

การวิจัยเป็นการพัฒนาบรรณารักษ์ในด้านหน้าที่การงาน สถานภาพทางวิชาชีพและที่สำคัญคือการพัฒนาตนเอง พัฒนาการทำงานและพัฒนาองค์กรอย่างมีกระบวนการที่มีเหตุผลตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ มีการทำงานอย่างมีระบบ มีการบริหารเวลาอย่างเหมาะสม มีการพัฒนาการคิด โดยเฉพาะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ การอ้างเหตุผล การเขียน การประมวลเรียบเรียงความรู้ ความคิดอย่างเป็นระบบ การพัฒนาคุณลักษณะของการเป็นผู้ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้ มีเหตุมีผล มีวิสัยทัศน์ มีวิจารณญาณ ใจกว้าง เปิดรับข้อโต้แย้งและความเห็นที่แตกต่าง มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเที่ยงตรงบรรณารักษ์จำเป็นต้องพัฒนาความรู้ ความสามารถของตนเองในด้านการวิจัยด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

7.1 การสร้างความสนใจ ตระหนักถึงคุณค่าของงานวิจัยและการทำวิจัย

7.2 การพัฒนาความรู้ความสามารถในการวิจัย โดยการอ่าน การเข้าประชุม สัมมนา ฝึกอบรม ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เพราะการวิจัยทางด้านอื่นจะเป็นสิ่งที่ช่วยขยายมุมมองของบรรณารักษ์ให้กว้างขวางขึ้น และสามารถนำมาประยุกต์ในศาสตร์ได้ ซึ่งจะทำให้งานวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์มีจุดเด่นและมีคุณค่ายิ่งขึ้น

7.3 การเป็นสมาชิกองค์กรและเครือข่ายการวิจัยและวิชาชีพ เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างบุคลากรวิชาชีพ โดยผู้มีความรู้และประสบการณ์ในการวิจัย ควรเปิดโอกาสให้นักวิจัยหน้าใหม่เป็นผู้ร่วมวิจัย เพื่อให้มีโอกาสได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง ซึ่งจะเป็นการช่วยพัฒนาบุคลากรและวิชาชีพโดยรวมอีกด้วย

7.4 การเริ่มต้นปฏิบัติ นักวิจัยหน้าใหม่อาจเริ่มต้นด้วยงานวิจัยชิ้นเล็ก ๆ เป็นผู้ร่วมวิจัย หรือผู้ช่วยวิจัย เมื่อประสบการณ์เพิ่มพูนขึ้นก็จะสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเองตามลำพัง บุคลากรวิชาชีพบางคนอาจมีประสบการณ์ในเชิงลบมาจากการทำวิทยานิพนธ์ขณะที่ศึกษา ทำให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการวิจัย แต่การวิจัยสามารถพัฒนาได้จากประสบการณ์ที่เพิ่มพูนขึ้น เพียงแต่จะต้องลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง มีความใฝ่รู้และรักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

บทสรุป

วิชาชีพบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์มีลักษณะสำคัญของการเป็นวิชาชีพและมีปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องจากการประกอบอาชีพ การจัดห้องสมุดสู่การเป็นวิชาชีพชั้นสูงตามการเปลี่ยนแปลงในสังคมโดยมีเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญ การวิจัยเป็นลักษณะงานที่สำคัญประการหนึ่งของบรรณารักษ์ โดยเฉพาะในยุคดิจิทัล ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงในองค์กรวิชาชีพและสังคมอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว บรรณารักษ์มีบทบาท หน้าที่และปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการวิจัย ในฐานะผู้ให้บริการการวิจัย ผู้ใช้ผลการวิจัย ผู้สอนหรือผู้ร่วมสอนการวิจัยและนักวิจัย ลักษณะงาน หน้าที่ ความรับผิดชอบของบรรณารักษ์ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวิจัยช่วยให้บรรณารักษ์มีโอกาสได้เรียนรู้ตลอดชีวิต มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ทางวิชาการ วิชาชีพ และมีบทบาทมากขึ้นในชุมชนวิชาการ วิชาชีพและในสังคม อันส่งผลถึงสถานภาพของบรรณารักษ์ ดังนั้นการพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการวิจัยของบรรณารักษ์จึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

****

เอกสารอ้างอิง

กฤติยา วงศ์ก้อม. 2545. **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์.** กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และกรรณิการ์ สุขเกษม. 2547. **วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ : การวิจัยปัญหาปัจจุบันและการวิจัยอนาคตกาล.** กรุงเทพฯ : สามลดา.